

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 2,176 คน (สำนักทะเบียนอำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม 2555) ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2555

2. กลุ่มตัวอย่าง (Simple) ได้แก่ ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม โดยวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวแทนของประชากร ตามสูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973 : 727 ; อ้างถึงในรังสรรค์ สิงหเลิศ. 2551 : 70) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้

n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นสำหรับการวิจัยในครั้ง
นี้กำหนดให้ไม่เกิน .05

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{2,176}{1 + 2,176(0.05)^2} = \frac{2,176}{6.42} = 337.54$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จากการคำนวณตาม สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) คำนวณได้ 337.54 คน จำนวนดังกล่าวเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างตาม สูตร แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ อายุ และระดับการศึกษาดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการกำหนดโควตา (Quota) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ให้พอดีกับตัวแปร โดยคำนึงถึงขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตัวแปร ละ 32 คนรวมเป็น 384 คน ถือว่าเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สูงกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ สอดคล้องกับหลักการสุ่มตัวอย่างที่ดีซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างมากเท่าใด ความคลาดเคลื่อนก็จะ น้อยเท่านั้น

3. การสุ่มตัวอย่างจากประชากร

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Random Sampling) โดยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ได้รับการแบ่งตาม หมู่บ้าน คือ ทั้ง 8 หมู่บ้าน มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้แบ่งจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ 384 คน ออกเป็น 12 กลุ่ม กลุ่มละ 32 คนเท่า ๆ กัน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษา อายุ	ไม่เกินมัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษาตอน ปลาย	อนุปริญญาหรือสูง กว่า
18 - 30 ปี	32	32	32
31 - 40 ปี	32	32	32
41 - 50 ปี	32	32	32
มากกว่า 50 ปี	32	32	32
รวม	384		

3.2 โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มแบบกำหนดโควตาตามตัวแปร โดยการกระจายทั้ง 8 หมู่บ้าน เพื่อให้ได้ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง วิธีการคือ นำประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละ ตัวแปร ทั้งหมดแบ่งเฉลี่ยทั้ง 8 หมู่บ้าน ได้หมู่บ้านละ 4 คน ซึ่งควบคุมตัวอย่างตามตัวแปร จากนั้นทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดจนครบถ้วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ อายุ และการศึกษา จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง
3. ด้านการชุมชนเคลื่อนไหวกทางการเมือง
4. ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

จำนวน 25 ข้อ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดค่าคะแนน ดังนี้ คือ

ระดับ 5	หมายถึง	ทุกครั้ง
ระดับ 4	หมายถึง	บ่อยครั้ง
ระดับ 3	หมายถึง	บางครั้ง
ระดับ 2	หมายถึง	นานๆครั้ง
ระดับ 1	หมายถึง	ไม่เคย

เกณฑ์ในการประเมินการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ย แปลคะแนนตามเกณฑ์จุดกึ่งกลางของช่วงคะแนน (Class Interval) ประยุกต์จากบุญชม ศรีสะอาด (2547 : 100-101) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 1.81-2.80 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 2.81-3.80 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.81-4.80 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 4.81-5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผู้วิจัย นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดให้เป็นระเบียบหมวดหมู่ โดยการจัดกลุ่มข้อความหรือประโยค (Grouping) ที่มีลักษณะหรือความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงและแจกแจงความถี่ (Frequency distribution)

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม
- 1.3 ร่างแบบสอบถาม นำเสนอที่ปรึกษาวิจัยพิจารณาความครบถ้วนและครอบคลุมเนื้อหา ภาษาและรูปแบบ เมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากที่ปรึกษาวิจัยแล้ว นำร่างแบบสอบถามมาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 1.4 นำแบบสอบถามการหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าคำถามต่าง ๆ ในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่เพียงใด โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนด ดังนี้
 เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ให้คะแนน +1
 เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่แน่ใจคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ให้คะแนน 0
 เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ให้คะแนน -1

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

1.4.1 นางสาวณิชา ประกอบแก้ว วุฒิการศึกษารป.ม. ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้ตรวจสอบและเชี่ยวชาญทางด้านความเหมาะสมของเนื้อหา

1.4.2 นายชำนาญวิทย์ พิลาโท การศึกษา ศศ.ม. (ภาษาไทย) ปัจจุบันเป็นผู้ประเมินภายนอกสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

1.4.3 นางสุนา เนื่องไชยศ การศึกษา กศ.ม. (วัดผลและประเมินผล) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองคูไชยหนองขาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล

1.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุง แก้ไขแล้ว เสนอคณะกรรมการ โครงการวิจัยตรวจพิจารณาอีกครั้ง

1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 1.5 ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข เรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล พระธาตุ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีหา (Item Total correlation) ได้ค่าระหว่าง 0.367-0.834 และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า 0.900

1.7 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการปรับปรุงแล้วมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามมีจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย
2. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ในการตรวจสอบสถิติกลุ่มประชากร และเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ทำความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยอธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ช่วยวิจัย จำนวน 4 คน

4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยในการวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม

5. เก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจัดหมวดหมู่และบันทึกข้อมูลแต่ละข้อ แล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปร เพื่ออธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง สถิติที่ใช้คือ F-test (Two Way ANOVA)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 หาอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ Corrected-Item Total correlation

1.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์

แอลฟาของ Cronbach

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าความถี่

2.2 ค่าร้อยละ

2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติทดสอบ ได้แก่ F-test (Two way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างผู้วิจัย

ใช้ LSD. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05